

Women in Islam
(Telugu)

ఇస్లామ్లో మహిళలు

మూలం
బి. ఆయెషా లెము
ఫాతిమా హీరెన్

అనువాదం
పద్మశ్రీ

ప్రకాశకులు:

తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్స్ ట్రస్ట్
సందేశభవనం, లక్కడకోట్, ఛత్తాబజార్,
హైదరాబాద్-2. ఫోన్: 040-24564583

Islamlo Mahilalu

Women in Islam (Telugu)

TIP Series No. : 276

Written by : B.Ayesha lemu
Fathima Heeren

Translated by : Padmasri

All Rights Reserved with Publishers

2nd Edition : March 2017

Copies : 1000

Price : **Rs.35**

ISBN : 978-93-81111-25-3

Published by : **Telugu Islamic Publications Trust (Regd.)**
Sandesha Bhavanam,
Lakkadkot, Chatta Bazar,
Hyderabad-500 002. India.
Phone: 24564583

Typeset by : Geeturai Graphics
Lakkadkot, Hyderabad-2.

Printed at : Cosmic Printers
Lakkadkot, Hyderabad-2.

విషయసూచిక

ముందుమాట	...	4
తొలిపలుకు	...	6
ఇస్లామ్ లో మహిళలు	...	9
ఆధ్యాత్మిక రంగంలో మహిళల స్థానం	...	11
మేధోపరంగా స్త్రీహోదా	...	12
స్త్రీ పురుష సంబంధాలు	...	14
హక్కులు.. బాధ్యతలు	...	16
ఇస్లాంలో వివాహం	...	19
విడాకులు	...	22
వారసత్వపు హక్కు	...	24
తల్లిగా స్త్రీపాత్ర	...	25
వస్త్రధారణ	...	29
బహుభార్యాత్వం	...	32
ఇస్లాంలో కుటుంబ జీవనం	...	38
ఇస్లామీయ విధానం	...	39
ముస్లిం కుటుంబ నిర్మాణం	...	42
నాలుగో స్తంభం: ఆశ్రయం	...	43
ఇస్లామిక్ బాధ్యతలు	...	46
వ్యక్తి ఆకాంక్షల రక్షణకు కుటుంబం	...	49
కుటుంబం- వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం	...	53
కుటుంబం ఒక ఆశ్రయం	...	54
వారసత్వం	...	58
వస్త్రధారణ	...	63

ముందుమాట

ఇస్లామ్ గురించి పాశ్చాత్య ప్రపంచానికి 13 దశాబ్దాలుగా తెలుసు. కానీ దాన్ని వారు ఒక శత్రువుగానో, పొంచివున్న ఒక ప్రమాదంగానో మాత్రమే భావించారు. మన మతాన్ని ద్వేషపూరితంగా, హింసాత్మకంగా, విగ్రహారాధనకు అంకితమైనదిగా ఇతరులు పేర్కొనడం వల్ల, మన సంస్కృతి గురించి తప్పుగా ప్రచారం చేయడం వల్ల ఇలాంటి అభిప్రాయాలు ఏర్పడి వుంటాయి. ఈ పరిస్థితిని ఇలాగే కొనసాగించలేం. ఇలాంటి పరిస్థితి వల్ల పాశ్చాత్య ప్రపంచానికి, ఇస్లామ్ కి మధ్య సంబంధాలు నాశనమవుతున్నాయి. విజ్ఞానం పరిధులు విస్తరిస్తున్న నేపథ్యంలో, మేధోపరంగా, సామాజికంగా, సాంస్కృతికంగా, రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా... యూరోప్ కి, ముస్లిం ప్రపంచానికి మధ్య సంబంధం పెరుగుతున్న సమయంలో ఈ పాత, అవాస్తవిక దృక్పథాలు మారతాయని ఆశిద్దాం. వాస్తవాల ఆధారంగా, అవగాహన పెంపొందుతుందని, నచ్చిన, నచ్చని అంశాలను ఉన్నదున్నట్లుగా నిజాయతీగా అంగీకరిస్తారని, గౌరవిస్తారని ఆశిద్దాం.

1976 ఏప్రిల్ 3 నుంచి 12 వరకు లండన్ లో అంతర్జాతీయ ఇస్లామిక్ కాన్ఫరెన్స్ జరిగింది. యూరోపు చరిత్రలో అంతకు ముందెప్పుడూ అంత పెద్ద స్థాయిలో ఇస్లామిక్ సదస్సు జరగలేదు. ఇస్లాం బోధనలను ప్రపంచానికి విన్పించడానికి ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన ముస్లిం మేధావులు, విద్యావంతులు, స్టేట్స్ మన్ ఒక వేదికమీదికి వచ్చారు. ఇస్లాం గురించి, ముస్లిం సంస్కృతి గురించి పాశ్చాత్య సమాజానికి అవగాహన కల్పించడం, ముస్లింలకు, ఇతర ధర్మాలను ఆచరించేవారికి మధ్య సత్సంబంధాలు అభివృద్ధిపరచడం... ఈ సదస్సు నిర్వహణ ముఖ్యోద్దేశాలు.

ఆ సదస్సులో అన్నిటికన్నా ఆసక్తికరంగా సాగిన, గుర్తుండిపోయిన

విభాగాలు ఇస్లాంలో మహిళల గురించి చర్చించినవి. ఆ విభాగాల్లో ఇద్దరు ముస్లిం మహిళలు ప్రసంగించారు. ఇద్దరూ పాశ్చాత్య నేపథ్యం నుంచి వచ్చినవారే. ఒకరు ఇంగ్లిష్ వనిత కాగా మరొకరు జర్మన్ మహిళ. వేర్వేరు నేపథ్యాలనుంచి వచ్చినా వీరిద్దరూ ఇస్లామిక్ సమాజ నిర్మాణాన్ని స్వీకరించారు. తమ అనుభవాలను పంచుకోవడానికి అంగీకరించారు. దాంతో పాశ్చాత్య శ్రోతలకు వీరి నోటివెంట ఇస్లామ్ గురించి తెలుసుకునే అవకాశం కలిగింది. మొత్తం సదస్సుకు సంబంధించిన విశేషాలన్నీ బృహత్ గ్రంథంగా వెలువడక ముందే వారిద్దరి ఈ ఉపన్యాసాలు ప్రత్యేక పుస్తకరూపంలో రావడం సంతోషంగా ఉంది. ఇంత త్వరగా, సమర్థంగా ఈ పుస్తకం రూపొందిస్తున్నందుకు ఇస్లామిక్ ఫౌండేషన్ కి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

ఇస్లామిక్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరోప్

లండన్

23 జూన్, 1976

సలీం అజ్జామ్

సెక్రటరీ జనరల్

తొలిపలుకు

ప్రస్తుత మన సమాజం నిరంతరం మార్పులకు లోనవుతోంది. ఆందోళనలు నిత్యకృత్యమయ్యాయి. ఉన్న పరిస్థితుల పట్ల సందేహాలు, అసంతృప్తి, ఎదురు తిరగమని ప్రేరేపించడం... ఈ కాలానికి ప్రతీకలుగా మారాయి. తరతరాల నాటి వ్యవస్థలు అదృశ్యమయ్యే పరిస్థితి నెలకొంటోంది. గతంలో మనిషికి స్ఫూర్తినిచ్చి ముందుకు నడిపించిన విలువలు ఇప్పుడు తృణీకరించకపోయినా, ప్రశ్నించబడుతున్నాయి. అంతా ఒకలాంటి అయోమయంలో ఉన్నట్లుగా ఉంది.

ఆత్మ పరిశీలన, పునఃపరీక్షలనే పద్ధతుల్లో తప్పు లేదు. అవి గతంలో ప్రగతికి ప్రధానాధారాలుగా ఉండేవి, భవిష్యత్తులోనూ ఉంటాయి. మనిషి సంయమనం, సమతౌల్యం కోల్పోతే పరిస్థితి మారిపోతుంది. ఇలాంటి పరిస్థితులు ఎదురైతేనే మనిషి మళ్లీ మళ్లీ... మరింత ఉన్నత ప్రమాణాలతో తన విలువలను మూల్యాంకనం చేసుకుంటూ వెళ్తాడు. అలాంటి పరిస్థితులే భవిష్య ప్రగతికి దూతలవుతాయి. అలా కాకుండా సకారాత్మక దృక్పథాన్ని అలవరచుకుంటే వైతిక, సాంస్కృతిక విధ్వంసానికి దారితీస్తాయి.

మార్పు అనేది మంచికీ జరగవచ్చు, చెడుకీ జరగవచ్చు. మార్పు కన్నా ముఖ్యం మార్పు చోటుచేసుకుంటున్న దిశ. మంచి చెడుల పట్ల, సత్యం, అసత్యం పట్ల, న్యాయం, అన్యాయం పట్ల, నమ్మిన విషయంలో మంచి, సత్యం, న్యాయం పట్ల నిబద్ధత... ఇవి ముఖ్యం. మనం విప్లవాత్మక మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్న కాలంలో ఉన్నామన్నది నిస్సందేహం. ఆ మార్పు... మంచి, సత్యం, న్యాయం దిశగా జరుగుతోందనడానికి చాలా తక్కువ నిదర్శనలు కనిపిస్తున్నాయి.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మార్పుపై కాక మార్పు దేనికోసం అన్నదానిపై దృష్టిపెట్టడం ముఖ్యం. మనసుల్ని ఆదర్శాలు, విలువలు, సిద్ధాంతాలపై కేంద్రీకరిస్తే మనిషికి భవిష్యత్తుపట్ల దూరదృష్టి ఏర్పడుతుంది. సూక్ష్మ విషయాలపై కాక ప్రాథమిక అంశాలను, మార్గాన్ని కాక గమ్యాన్ని, సాధనాలను కాక ఆశయాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ఆధునిక యుగంలో మనిషి ముందున్న సవాలు ఇది.

మనిషి జీవితంలోని భౌతిక అంశాలపై ఇస్లామ్ కు అవగాహన ఉంది. ఇది కేవలం ఆత్మకు సంబంధించిన మతం కాదు. మనిషి జీవితమంతా ధార్మిక పరిధిలోకి తీసుకురావడమే ఇస్లాం ప్రత్యేకత. ఆత్మశుద్ధి, సృష్టికర్తతో మనిషి మమేకం కావడం లాంటివే కాక భౌతిక జీవన సమస్యలు, సమాజానికి సంబంధించిన సాంకేతిక అంశాలు కూడా ఈ మతం పట్టించుకుంటుంది. ఒకదానితో మరొకదానికి సంబంధం లేకుండా ఒకే అంశాన్ని విడిగా, ఒక సమస్యగా ఇస్లాం చూడదు. అన్నింటినీ కలిపి సమగ్రమైన దృక్పథంతో చూస్తుంది. ఈ సృష్టిలో మనిషి ప్రశాంతంగా తనతో తాను, పరమాత్మతో తాను... హాయిగా గడిపేందుకు వీలైన కొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించడానికి అవసరమైన వనరులన్నీ మనిషికి అందుబాటులో ఉంచాలన్నది ఇస్లాం కోరిక. కానీ ఆధునిక సమాజంలో అదే కొరవడుతోంది.

మానవ సమాజంలో కుటుంబం ఒక ముఖ్యమైన వ్యవస్థ. పైన పేర్కొన్న ప్రశాంతత మనిషిలో లేనప్పుడు దాని ప్రభావం అతనికి ఇతరులతో ఉన్న సంబంధాలపై పడుతుంది. ముఖ్యంగా కుటుంబంలోని ఇతర వ్యక్తులమీద... భార్య మీద పడుతుంది. ఈ కాలపు కీలక సమస్యలపై, మానవ సమాజపు భవిష్యత్తు గురించి ఎలాంటి చర్చ జరిగినా అది స్త్రీపురుషుల సంబంధం చుట్టూ, కుటుంబం, విద్య అనే వ్యవస్థల చుట్టూ తిరుగుతోంది.

ఇస్లామిక్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరోప్, కింగ్ అబ్దుల్ అజీజ్ యూనివర్సిటీ ఆధ్వర్యంలో ఏప్రిల్ 1976లో లండన్ లో నిర్వహించిన ఇంటర్నేషనల్ ఇస్లామిక్ కాన్ఫరెన్స్ 'ఇస్లాం అండ్ ద ఛాలెంజ్ ఆఫ్ అవర్ ఏజ్' (ఇస్లాం మరియు నేటి

కాలంలో మనముందున్న సవాలు) అన్న అంశం మీదే ప్రధానంగా సాగింది. ఏప్రిల్ 8న జరిగిన ఒక ప్రత్యేక సదస్సు అయితే పూర్తిగా ఇస్లామిక్ దృక్పథంలో స్త్రీ పురుషుల సంబంధాలను విశ్లేషించింది. ఈ అంశంపై ప్రసంగించిన ఇద్దరు యూరోపునకు చెందిన ముస్లిం మహిళలు ప్రేక్షకుల నుంచి ప్రశంసలు అందుకున్నారు. ఇంటర్నేషనల్ ఇస్లామిక్ కాన్ఫరెన్స్ లో చర్చించిన అన్ని అంశాలను సమగ్రంగా ముద్రించడం జరుగుతోంది. అయితే వేర్వేరు వర్గాల నుంచి వస్తున్న ఒత్తిడి నేపథ్యంలో ఈ రెండు ఉపన్యాసాలతో పాటు అనంతరం జరిగిన చర్చలో కొంతభాగాన్ని 'ఉమన్ ఇన్ ఇస్లాం' పేరుతో ప్రత్యేక పుస్తకంగా ప్రచురిస్తున్నాం.

రాతప్రతిని పుస్తకరూపంలో తెచ్చే క్రమంలో మేమే 'సరిపాదకులుగా వ్యవహరించాం. ఖుర్ఆన్ వాక్యాలకు సంబంధించిన అనువాదం ఇస్లామిక్ ఫౌండేషన్ లో జరిగిన పని ఆధారంగా పూర్తి చేశాం. ఇండోనేషియన్, అరబిక్ భాషల్లోనూ ఈ పుస్తకం ప్రచురితమవుతోంది. ఇండోనేషియన్ భాషలో డాక్టర్ ఎం. నట్సీర్, అరబిక్ భాషలో డాక్టర్ ముహమ్మద్ సక్రీ పర్యవేక్షిస్తున్నారు.

ఇస్లామిక్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరోప్ తరపున సదస్సు చర్చించిన అంశాలను ప్రచురించే క్రమంలో సంపాదకత్వ బాధ్యతలు చేపట్టడానికి నన్ను ఆహ్వానించినందుకు ఇస్లామిక్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరోప్ సెక్రెటరీ జనరల్ సోదరుడు సలీం అజ్జామ్ కు నా ధన్యవాదాలు. రాతప్రతిని చదివిన మిస్టర్ ఇ. ఫాక్స్ కు కూడా నా ధన్యవాదాలు. డాక్టర్ ఎం.ఎం. ఎహసాన్, మిస్టర్ అప్రఫ్ అబూ తురాబ్ లు తొలి కాపీ చదివి విలువైన సూచనలిచ్చి నాకు సహాయం చేశారు. కార్యదర్శిగా శ్రీమతి కె. హోలింగ్ వర్త్ అందించిన సహాయం నిరుపమానమైనది.

ద ఇస్లామిక్ ఫౌండేషన్

17 జమాదివుస్సాని 1396

15 జూన్ 1976

ఖుర్షిద్ అహ్మద్

డైరెక్టర్ జనరల్

ఇస్లామ్లో మహిళలు

పదిహేనేళ్ల క్రితం నేను ఇస్లాం మతం స్వీకరించినప్పటినుంచి ముస్లిమేతర మిత్రుల నుంచి నాకు రకరకాల ప్రశ్నలు ఎదురయ్యేవి. ముఖ్యంగా ఇస్లామ్ జీవన విధానం గురించి స్నేహితులు, పరిచయస్తులు తరచూ ప్రశ్నించే వారు. సాధారణ విద్యావంతులైన పాశ్చాత్యులకు ఇస్లాం గురించి ఏమాత్రం తెలియదని వారి ప్రశ్నలను బట్టి నాకర్థమైంది. మరో ముఖ్యమైన విషయ మేంటంటే ఇస్లాంలో మహిళల పాత్ర గురించి పలు అపోహలు అపార్థాలున్నాయి. ముస్లిమేతర స్నేహితులు కొందరు నన్ను అడిగిన ప్రశ్నలు ఇలా సాగేవి...

‘ఇస్లాంలో మహిళలకు ఆత్మ ఉంటుందని నమ్ముతారా?’,

‘ముస్లిం మహిళలు దేవుడిని ప్రార్థించరు, మక్కా వెళ్లరు కదూ?’,

‘స్వర్గం అనేది ఇస్లాంలో పురుషులకు మాత్రమే కదా?’.

ఇలాంటి ఊహలు, అపోహలను బట్టి చూస్తే ముస్లిం మహిళకు ఆధ్యాత్మిక జీవన విధానంలో వ్యక్తిగా గుర్తింపే లేదు. వారి దృష్టిలో ఛాయా మాత్రపు జీవనం ఆమెది. బతికినన్నాళ్లా బలవంతంగా అణచి వేయబడి, మరణించిన తర్వాత ఆత్మలేని, అస్తిత్వం లేని ఒకలాంటి అయోమయ దశలో ఉండిపోతారు. ఇలాంటి అభిప్రాయాన్ని గతంలో క్రైస్తవ మిషనరీలు కొంత వరకు కలిగించాయి. కొంతమంది అది నిజమేనని నమ్మారు కూడా.

పాశ్చాత్యుల మనసులో నాటుకుపోయిన ఈ అభిప్రాయాలకు వినోద మాధ్యమంగా ఉన్న మీడియా కూడా తోడయింది. అదే అరేబియన్ నైట్స్ హాలీవుడ్ వర్షన్స్ లో కన్పించే ముస్లిం నివాసాలలోని మహిళ. విలాసవంతమైన భవనాల్లో ఆకర్షణీయమైన జిలుగువెలుగుల దుస్తులు ధరించి, నగలతో అలంకరించుకుని తన యజమాని అయిన సుల్తాన్ దృష్టిలో పడే అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉండే మహిళ.

పరదా మాటున పవిత్రతకు మారుపేరులా కన్పిస్తూ ఆమె అంతరంగం ఎవరికీ అంతుపట్టని మహిళ, క్రూరుడైన భర్తకు భయపడుతూ బతికే మహిళ.. డ్రాగన్ ను చంపి తనని రక్షించే సెయింట్ జార్డి కోసం వేచి చూసే నిస్సహాయ స్థితిలో ఉన్న సంప్రదాయ మహిళ... యజమానిని సంతోషపెట్టడానికి పట్టు దుస్తులు, నగలతో మెరిసే బానిస మహిళ... పాశ్చాత్యుల ఊహాచిత్రణకి ఇవన్నీ బాగా సరిపోయాయి. పాశ్చాత్య స్త్రీ పురుషుల్లో వారి జీవితకాలంలో ఏదో ఒక దశలో ఇలాంటి పాత్రల్లో తమను తాము ఊహించుకోని వారెవరు? ఈ కల్పన ఎక్కువకాలం కొనసాగుతోందంటే అదే కారణం. ఇలాంటి మహిళలు నిజంగా ఉంటారని నమ్మడానికి మనం ఇష్టపడతాం. అప్పుడే వారి చుట్టూ మనం పగటికలలు అల్లుకోవడం సాధ్యమవుతుంది. స్త్రీ స్వేచ్ఛ అనే అంశానికి పూర్తి విరుద్ధంగా ఉండే ఇలాంటి పరిస్థితులను బహిరంగంగా ఖండించినప్పటికీ ఆ కాల্পనిక లోకాన్ని మాత్రం కాదనం. ఈ కాల্পనిక లోకాన్ని మనం గుర్తించి కూడా అందులోనుంచి బయటపడలేదంటే... అది చక్కని పలాయనవాదం తప్ప మరొకటి కాదు.

కానీ మనం ఇప్పుడు ఇస్లాం మతంలో మహిళల పాత్ర గురించి చర్చించాలి. ఒక ముస్లిం మహిళ మతపరంగా నిర్వహించే పాత్ర ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. అందుకు మనకు విశ్వసనీయమైన ఆధారం ఇలాంటి ఊహాత్మక,

కాల్పనిక కథలు కాదు, హాలీవుడ్ చిత్రణలు అంతకన్నా కాదు అందుకు ముఖ్యమైన ఆధారం ఖుర్ఆన్. ముహమ్మద్ ప్రవక్త స్వయంగా చెప్పగా, ఆచరించగా నమోదు చేయబడిన హదీసులు.

మహిళలకు సంబంధించి ఖుర్ఆన్ లో రాసిన సూక్తుల నుంచి, ముహమ్మద్ ప్రవక్త చెప్పిన అంశాలనుంచి కొన్నిటిని పాఠకుల దృష్టికి తేవడం నా ఉద్దేశం. ఆచరణలో స్త్రీ జీవితానికి సంబంధించి అవి చెప్పే అర్థాలను వివరించడమే నా లక్ష్యం. గతంలో కానీ, వర్తమానంలో కానీ వేర్వేరు దేశాల్లో ముస్లిం పనితల స్థితిగతులను చర్చించడం ఇక్కడ నా ఉద్దేశం కాదు. ఎందుకంటే రకరకాల కారణాలు, స్థానిక సంస్కృతి సంప్రదాయాల ప్రభావాలు వాటి మీద ఉంటాయి.

ఆధ్యాత్మిక రంగంలో మహిళల స్థానం

మహిళలకు అసలు ఆత్మలు ఉంటాయా? అవి స్వర్గాన్ని అనుభూతి చెందగలుగుతాయా? అన్న అపోహలను తొలగించి వాస్తవాలను ముందుగానే పాఠకులకు స్పష్టం చేయదలచుకున్నాను. ఖుర్ఆన్ ఈ విషయాన్ని చాలా స్పష్టంగా చెప్పింది. స్త్రీలు, పురుషులు ఎవరైతే ఇస్లాం ధర్మాన్ని ఆచరిస్తారో వారు సమాన ప్రతిఫలం పొందుతారని ఖుర్ఆన్ విశదపరిచింది.

“నిశ్చయంగా ముస్లిములూ, విశ్వాసులూ, విధేయులూ, నిజాయితీ పరులూ, సహనశీలురూ, అల్లాహ్ ముందు వినప్రములయ్యేవారూ, దానధర్మాలు చేసేవారూ, ఉపవాసం ఉండేవారూ, తమ మర్మాంగాలను కాపాడుకునేవారూ, అల్లాహ్ ను అత్యధికంగా స్మరించేవారూ, అయినస్త్రీ పురుషుల నిమిత్తం అల్లాహ్ క్షమాభిక్షను, గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని సిద్ధపరిచి ఉంచాడు.”

(దివ్య ఖుర్ఆన్ 33 : 35)

ఇంకా దైవం ఇలా అన్నాడు...

“పురుషుడైనా స్త్రీ అయినా సత్కర్మలు చేస్తే, విశ్వాసి అయిన పక్షంలో మేము అతనిని ప్రపంచంలో పరిశుద్ధ జీవితం గడిపేలా చేస్తాము. (పరలోకంలో) అటువంటి వారికి వారి ఉత్తమ కార్యాలకు అనుగుణంగా ప్రతిఫలాలను ప్రసాదిస్తాము.” (దివ్య ఖుర్ఆన్ 16 : 97)

ఇస్లాంకి మూల స్తంభాలుగా పేర్కొనే ఐదు అంశాలు... విశ్వాసం, ఆరాధన, ఉపవాసం, జకాత్, హజ్ యాత్ర... ఇవన్నీ పురుషుడికి ఎంత ముఖ్యమో, స్త్రీకీ అంతే ముఖ్యం. అలాగే వారికి లభించే ఫలితంలోనూ తేడా లేదు.

ఖుర్ఆన్ లో దైవం ఇలా పేర్కొన్నాడు...

‘వాస్తవానికి మీలో అందరికంటే ఎక్కువ భయభక్తులు కలవాడే అల్లాహ్ దృష్టిలో ఎక్కువ గౌరవపాత్రుడు.’ (దివ్య ఖుర్ఆన్ 49:13)

మరో విషయం కూడా ఇక్కడ మీరు గుర్తుంచుకోవాలి. ఇస్లాంలో ఎంతో పేరొందిన మార్మిక కవయిత్రి రబియా అల్ అదావియా... ఒక మహిళేనన్న అంశం మరవరాదు.

మేధోపరంగా స్త్రీపాలాదా

ఇస్లాంలో స్త్రీ పురుషుల ఆధ్యాత్మిక సమానత్వం గురించి సందేహాలు నివృత్తి అయ్యాయి కదా... ఇప్పుడు వారి మేధోపరమైన స్థితిగతుల గురించి తెలుసుకుందాం. చదువు, విజ్ఞానం తదితర అంశాల సంగతేమిటో చూద్దాం.

ముహమ్మద్ ప్రవక్త ఏమన్నారంటే...

‘జ్ఞానాన్వేషణ అనేది ప్రతి ముస్లిం బాధ్యత (స్త్రీ అయినా పురుషుడైనా)’.

ఇంకా

‘ఊయల నుంచి సమాధి వరకూ మధ్యనున్న మనిషి జీవితమంతా జ్ఞానాన్వేషణలో సాగాలి’.

‘ముస్లిం వ్యక్తికి జ్ఞానం అనేదాన్ని పారలౌకికమూ, లౌకికమూ అని విడివిడిగా విభజించలేదు. దీనిపై ముహమ్మద్ ప్రవక్త చెప్పిన అంశాలను ఆధునిక కాలానికి అన్వయిస్తే; ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ చెప్పినట్లు ప్రతి ముస్లిం బాలుడు, బాలిక, స్త్రీ, పురుషుడు తమ శక్తి మేరకు విద్యనభ్యసించాలి.’

‘అల్లాహ్ దాసులలో జ్ఞానులు మాత్రమే ఆయనకు భయపడతారు.’

(దివ్య ఖుర్ఆన్ 35 : 28)

దీన్ని బట్టి ఇస్లాంలో స్త్రీ పురుషులు మేధోవికాసానికి నేర్చుకోవడం లోను, అర్థం చేసుకోవడంలోనూ, బోధనలోనూ సమాన సామర్థ్యం కలిగివున్నారని అర్థమవుతుంది. జ్ఞానార్జన ఉద్దేశాలలో అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైంది దైవం పట్ల మరింత ఎక్కువ తెలుసుకుని ఉండడం. ఎవరైనా సరే... సృష్టిని, సృష్టి విధానాలను ఎంత ఎక్కువగా తెలుసుకుంటే, గమనిస్తే.. ఆ వ్యక్తి సృష్టికర్తని, అతని శక్తిని అర్థం చేసుకోగలరని ఇస్లాం నమ్ముతుంది.

ఇస్లాం చరిత్రలో అత్యంత ప్రముఖ మహిళ ఆయేషా(రజి). ఆమె ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) గారి సతీమణి. గొప్ప తెలివితేటలు, అపారమైన జ్ఞాపక శక్తి ఆమె సొంతం. ఈ సుగుణాల కారణంగా ఆమెను హదీసులో ఒక ముఖ్యమైన సోర్స్ గా పరిగణిస్తారు. వెయ్యి కన్నా ఎక్కువ హదీసులు ఆమె పేర్కొన్నారు. హదీస్ బోధకులలో ఎంతో గొప్ప వ్యక్తిగా ఆమెను గుర్తిస్తారు.

వాస్తవానికి మధ్యయుగం నాటి ముస్లిం ప్రపంచంలో మహిళలు చదువుకోవడంపై ఎలాంటి ఆంక్షలు, నిషేధాలు లేవు. పైగా మతం చదువుకోమని

ప్రోత్సహించేది కూడా. ఫలితంగా ఎందరో మహిళలు మతపరమైన మేధావులుగా, రచయిత్రులుగా, కవయిత్రులుగా, వైద్యులుగా, ఉపాధ్యాయులుగా పేరొందారు. అందుకు నిదర్శనాలు... అలీ కుటుంబ వారసురాలైన నఫీసా. హదీసుపైన ఆమెకు ఎంత పట్టు ఉందంటే, ఇమాం అల్ షఫీ అల్ పుస్తాబ్ వద్ద ఆమె బృందంలో కూర్చుని అభ్యసించారు. ఆ సమయంలో ఆయన తన జీవితంలో గుర్తింపు పొందిన పండితుడన్న విషయం ఈ సందర్భంగా గుర్తుంచుకోవాలి. మరో మహిళ పైఖా షుహుదా బహిరంగ సభలో ప్రసంగించేవారు. బాగ్దాద్లోని ప్రముఖ ప్రార్థనాలయంలో ఈ సభ జరిగింది. పలువురు ఆసక్తితో ఆలకించిన ఈ సభలో ఆమె సాహిత్యం, కవిత్వం తదితర అంశాలపై ప్రసంగించారు. ఇస్లాం చరిత్రలో ఆమెను తొలివరుస మేధావుల్లో ఒకరిగా పేర్కొంటారు. (అహ్మద్ షాలబీ: హిస్టరీ ఆఫ్ ముస్లిం ఎడ్యుకేషన్, పుట 193)

వీరే కాదు, వివిధ రంగాలలో రాణించిన పలువురు విద్యావంతులైన ముస్లిం మహిళలు ఎందరో ఉన్నారు. వారందరినీ ముస్లిం సమాజం అత్యంత గౌరవంతో చూసింది. దీన్ని బట్టి చూస్తే ముస్లిం మహిళలకు తమకు ఇష్టం ఉన్న రంగాల్లో ఇష్టం ఉన్న మేరకు విద్యనభ్యసించి, తమ జ్ఞానాన్ని పెంచుకునే అవకాశం, ఆయా రంగాల్లో వృత్తినిపుణులుగా, సుశిక్షితులుగా రాణించే అవకాశం, సమాజంకోసం తమ తెలివితేటల్ని, విద్యని ఉపయోగించే అవకాశం పూర్తి స్థాయిలో ఉన్నాయని అవగతమవుతోంది. ఇక్కడ కొన్ని నైతిక అంశాలున్నాయి వాటి గురించి మనం తర్వాతి పుటలలో తెలుసుకుంటాం.

స్త్రీ పురుష సంబంధాలు

అధ్యాత్మికంగా, మేధోపరంగానూ అభివృద్ధి చెందడానికి మహిళలకున్న స్వాతంత్ర్యం గురించి తెలుసుకున్నాం కదా ఇప్పుడు నేను పురుషులతో మహిళల

ఇస్లామ్ లో మహిళలు

సంబంధం గురించి చర్చిస్తాను. పరస్పరాధారితం అయిన అనుబంధం గురించి మనం తెలుసుకొనబోతున్నాం. పవిత్ర ఖురాను ఏమంటుందంటే...

‘ఆయన మీ కొరకు భార్యలను మీ జాతిలో నుండే సృష్టించాడు. - మీరు వారి వద్ద శాంతిని పొందటానికి, మీ మధ్య ప్రేమనూ, కారుణ్యాన్నీ సృష్టించాడు. నిశ్చయంగా ఆలోచనాపరులకు ఇందులో ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి.’
(దివ్యఖుర్ఆన్ 30: 21)

భార్య, భర్తలుగా స్త్రీ పురుషుల అనుబంధానికి సంబంధించి చాలా ముఖ్యమైన నిర్వచనం ఇది. వారు పరస్పరం ఒకరి సన్నిధిలో ఒకరు ప్రశాంతత, సాంత్యన పొందాలి. కేవలం లైంగిక సంబంధంతోనే కాక ప్రేమ, దయలతో ఒకరికొకరు కట్టుబడి ఉండాలి. దీనికి అర్థం... ఒకరి పట్ల ఒకరికి శ్రద్ధ, సానుభూతి, గౌరవం, ఆప్యాయత ఉండాలని.

ఆయిషా (రజి) పేర్కొన్న హదీసులు ఎన్నో ఉన్నాయి. అవన్నీ ముహమ్మద్ ప్రవక్త (సఅసం) తన భార్యల్ని ఎలా చూసేవారో, వారు ఆయనను ఎలా చూసుకొనేవారో స్పష్టంగా తెలియజేస్తాయి. పరస్పరం వారు చూపిన శ్రద్ధ, వివాహబంధం పట్ల గౌరవం ఎంతో ఆశ్చర్యం కలిగిస్తాయి. భార్యల్లో ఎలాంటి బానిసభావం లేదు. భార్యలను సంతోషపెట్టడానికి ప్రవక్త, ప్రవక్తను సంతోషపెట్టడానికి భార్యలు రకరకాల పనులు చేసిన సందర్భాలు అందులో కనిపిస్తాయి.

మరో అధ్యాయంలో ఖుర్ఆన్ భార్యల గురించి ఇలా పేర్కొంటోంది...

‘వారు మీకు దుస్తులు, మీరు వారికి దుస్తులు.’(2:187).

దీని అర్థం... వస్త్రాలు ఏవిధంగానైతే శరీరాన్ని బాహ్యవాతావరణం నుంచి కాపాడుతూ, హుందాతనాన్ని, వెచ్చదనాన్ని ఇస్తాయో అలాగే

భార్యాభర్తలు కూడా ఒకరికొకరు సాన్నిహిత్యాన్ని, సౌకర్యాన్ని, రక్షణని ఇవ్వాలి. అప్పుడు ఇద్దరిలో ఎవరూ కూడా ఎలాంటి నేరాలూ చేయరు.

ఖుర్ఆన్ పేర్కొన్నదాన్ని బట్టి అర్థమయ్యేదేంటంటే మానవ సంబంధాలను, ప్రవర్తనను క్రమబద్ధీకరించడానికి తోడ్పడే ఇస్లామ్ నియమాల ప్రధాన ఉద్దేశం కుటుంబం అనే వ్యవస్థను పరిరక్షించడం. శాంతి, ప్రేమ, కరుణ, దైవస్పృహ లాంటి గుణాలన్నీ అందులో ఉండేలా చూడడం. అలా ఉన్నప్పుడు స్త్రీపురుషులకు, వివాహం ద్వారా వారికి కలిగిన సంతానం సహజ వికాసంతో శోభిల్లడానికి ఆ కుటుంబం ఎంతగానో తోడ్పడుతుంది.

వివాహబంధం లోపలైనా, బయటైనా స్త్రీ పురుషుల ప్రవర్తనను మనం పరిశీలించేటప్పుడు ఈ అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. వాటి వల్ల వ్యక్తికి, సమాజానికి కలిగే ప్రయోజనాలను తులనాత్మకంగా చూడాలి. ముఖ్యమైన మరో అంశం ఏమిటంటే ఇస్లాం జీవితం పట్ల సమగ్రమైన దృక్పథాన్ని కలిగి వుంది. అందులో ఉండే పలు అంశాలను ఒకదానితో మరొకదానికి సంబంధం లేకుండా విడదీసి చూడకూడదు. పరిపూర్ణ జీవన విధానాన్ని ఇస్లాం చూపుతోంది. అందులో ప్రతి అంశాన్నీ మిగతా వాటితో ముడిపెట్టి చూడాల్సిందే కానీ విడివిడిగా కాదు.

ఇక ముస్లిం సమాజంలో స్త్రీ పోషించే పాత్ర గురించి తెలుసుకోవాలంటే ఆమె బాధ్యతల్ని, హక్కుల్ని కూడా మనం తెలుసుకోవాలి. పురుషుల పట్ల ఆమె ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలో, అలాగే ఆమె పట్ల పురుషుల ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలో తెలుసుకోవాలి.

హక్కులు.. బాధ్యతలు

ముందుగా పురుషుడినుంచి స్త్రీకి ఏం లభించాలో చూద్దాం. పవిత్ర

ఖుర్ఆను ఏ చెప్తోందంటే...

‘పురుషులు స్త్రీలకు అధికారులు (ఖవ్వామ్), ఎందుకంటే అల్లాహ్ వారిలో ఒకరికి మరొకరిపై ఆధిక్యతలను ప్రసాదించటం వల్ల, ఇంకా పురుషులు తమ సంపదను వారి కొరకు ఖర్చు చేస్తున్నందు వల్ల.’
(దివ్యఖుర్ఆన్ 4: 34)

దీన్నిబట్టి ముస్లిం సమాజంలో కుటుంబ పోషణ పూర్తి బాధ్యత పురుషునిదే. ఇది నైతికపరమైనదే కాదు, చట్టపరమైన బాధ్యత కూడా. భార్య సంపాదించింది ఏదైనా అది ఆమె సొంతమే. సంసారం కోసం వాడాలను కున్నా, తన సొంతానికి వాడుకున్నా ఆమె ఇష్టప్రకారమే జరగాలి.

ఇక కుటుంబ సంక్షేమం బాధ్యత భార్యది. కుటుంబానికి సంబంధించిన అన్ని అంశాల్లోనూ ఆమె తన అభిప్రాయాన్ని చెప్పవచ్చు, సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వవచ్చు. వివాహబంధాన్ని, కుటుంబ అనుబంధాన్ని సుదృఢంగా ఉంచడంలో ఆమె కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. కుటుంబాన్ని సజావుగా నిర్వహించడంలో భర్త పోషించే పాత్రను ఆమె గుర్తిస్తుంది.. గౌరవిస్తుంది... కొన్ని సందర్భాల్లో అతని నిర్ణయాలు తప్పనిపించినా అంగీకరిస్తుంది. అయితే అతను ఇస్లాం పరిధిని దాటనంతవరకే. పెళ్లికి సంబంధించి ఇస్లాంలో విధేయత అంటే ఇంతవరకే. కుటుంబ పెద్దగా భర్త స్థానాన్ని గౌరవించడం. మరింత గొప్పదైన షరీయత్ చట్టానికి భార్యాభర్తలు కట్టుబడి ఉండడం.

ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) ఇలా అన్నారు...

‘మహాప్రవక్తను ఎవరో అడిగారు, ‘ఉత్తమ మహిళ ఎవరు?’ అని. దానికి మహాప్రవక్త(స) ఇలా సెలవిచ్చారు: “ఏ మహిళయితే భర్త తన వైపు చూసినప్పుడు అతన్ని ప్రసన్నం చేస్తుందో, ఎవరయితే భర్త ఏదైనా చెయ్యమన్న

ప్పుడు ఎదురు చెప్పకుండా చేస్తుందో, ఎవరైతే తన విషయంలో, తన సొత్తు విషయంలో తన భర్త మనస్సు నొప్పించే వైఖరి అవలంబించడం ఆమె ఉత్తమ మహిళ'.

అలాగే భార్య బాగోగులు చూసుకోవడం పురుషుని విధి. ఆమె పట్ల మాత్రమే కాదు, యావత్ స్త్రీ జాతి పట్ల అతను సానుభూతితో దయతో మెలగాలి. ఈ తరహా మనోభావం తొలితరం ముస్లిం ప్రపంచంలోనే ఉదయించింది. పలువురు మేధావులు దాన్ని పెంచి పోషించారు. ముస్లిముల ద్వారానే అది మధ్యయుగం నాటి ఫ్రాన్స్ ట్రోబాదోర్స్ ద్వారా యూరోపులో ప్రవేశించింది. అయితే ఇటీవలి కాలంలో ఈ తరహా భావనలకు చాలా ఎదురుదెబ్బలు తగులుతున్నాయి. గత యాభయ్యేళ్లలో సమాజాల్లో చోటుచేసుకుంటున్న మార్పుల్ని గమనిస్తే పురుషులతో సమానంగా మహిళలు కూడా ఈ కఠోరమైన సమాజంలో జీవనాధారం కోసం నానా కష్టాలు పడవలసి వస్తోంది. ఆమెను ఈ నిత్యజీవన సమరానికి దూరంగా వదిలివేయాలని, అప్పుడే ఆమె తన పూర్తి శక్తిసామర్థ్యాలను ఇంటిని తీర్చిదిద్దుకోవడానికి వెచ్చించగలుగుతుందని ముస్లిం సమాజం భావిస్తుంది. భర్త సంతోషం, బిడ్డల సంక్షేమం ముస్లిం వనిత జీవితంలో ప్రధాన అంశాలు. పిల్లల భౌతిక, ఆధ్యాత్మిక అభివృద్ధిలో తల్లి ప్రముఖ పాత్ర పోషిస్తుంది. ఇల్లు సుఖ సంతోషాలతో శోభిల్లేలా, భర్త, బిడ్డలకు ప్రశాంతమైన, భద్రమైన జీవితాన్ని అందివ్వడం ఆమె లక్ష్యాలుగా ఉంటాయి. పిన్న వయసులో పిల్లలకు తల్లి నుంచి అందే శిక్షణే పెద్దవారయ్యాక వారి నడవడికను, వ్యక్తిత్వాలను తీర్చిదిద్దుతుంది. అంటే తమ తర్వాతి తరాన్ని తీర్చిదిద్దే గురుతర బాధ్యత ఆమె మీద ఉంటుంది. మహిళకు సంబంధించి ఈ పాత్ర ప్రాధాన్యాన్ని తెలిపే ఒక లోకోక్తి అరబ్ లో ఉంది. దాని అర్థం... తల్లే ఒక పాఠశాల అని.

ఇస్లాంలో వివాహం

ఇప్పటికే ఇస్లాంలో వివాహ పద్ధతులను పరిశీలిద్దాం. కుమార్తె యుక్త వయసుకు రాగానే ఆమెకు తగిన భాగస్వామిని వెదికే బాధ్యత తల్లిదండ్రుల భుజస్కంధాలమీద పడుతుంది. అయితే దాని అర్థం తమకు నచ్చినవాడిని ఇచ్చి పెళ్లిచేయడం కానే కాదు. ఆమె సమ్మతి తప్పకుండా ఉండాలి. ఒకసారి ఒక యువతి తన సమ్మతి లేకుండా పెళ్లి చేశారని ప్రవక్తకు ఫిర్యాదు చేసింది. ప్రవక్త వెంటనే ఆ పెళ్లి చెల్లదని, ఆమె కోరుకుంటే ఇష్టంలేని ఆ బంధం నుంచి అప్పటి కప్పుడు బయటపడవచ్చని పేర్కొన్నట్లు చెప్పారు.

ఈ రోజుల్లో చదువుకున్న ముస్లిం యువతులు జీవిత భాగస్వామి ఎంపిక విషయంలో మరింత ఎక్కువ స్వేచ్ఛని కలిగి వుంటున్నారు. కానీ ఇప్పటికీ ఇంకా తల్లిదండ్రుల ఇష్టానికే అధిక ప్రాధాన్యం లభిస్తోందన్నది పలువురి అభిప్రాయం. తల్లిదండ్రుల అభిమతానికి వ్యతిరేకంగా పెళ్లి చేసుకోవడమనేది యువతీయువకులకు ఇప్పటికీ కష్టమే. తల్లిదండ్రులు, సంరక్షకుల సమ్మతితో పెళ్లి జరగడమనేది ఇస్లాం సంప్రదాయంలో ఒక భాగం.

అదే ఒక వితంతువు కానీ విడాకులు పొందిన వనిత కానీ అయితే తన ఇష్టప్రకారం పెళ్లి చేసుకోవచ్చు. అందుకు కారణం ఆమె తన జీవితానికి సంబంధించి తగిన నిర్ణయం తీసుకోగల మానసిక పరిణతి సాధించి వుంటుందన్న నమ్మకమే. జీవితానుభవం ఆమెకా పరిణతినిస్తుందని భావిస్తారు.

వివాహం నిశ్చయమయ్యాక వివాహతంతులో భాగంగా వరుడు వధువుకు మహర్ ఇవ్వాలి. ఇరువైపుల వారి అంగీకారంతో అది ఎంతైనా ఉండవచ్చు. ఇది వరకట్నం లాంటిదికాదు. వధువు తండ్రి పెళ్లి సమయంలో తన కుమార్తెకు ఇచ్చే కట్నాన్ని డౌరీ అంటారు. వివాహానంతరం అది వరుడి ఆస్తిలో భాగమవుతుంది. అలాగని ఇది కన్యాశుల్కం కూడా కాదు. అక్కడ

వరుడు తనకు పిల్లనిస్తున్నందుకు కాబోయే మామగారికి పరిహారంగా ఈ కన్యాశుల్కం చెల్లిస్తాడు. ముస్లిం వివాహంలో మహర్ అంటే వివాహ సమయంలో వరుడు వధువుకు సమర్పించే కానుక లాంటిది. అది పూర్తిగా ఆమె సొంతం. దాని మీద ఇంకెవరికీ ఎలాంటి హక్కులు ఉండవు (తర్వాత ఒకవేళ ఆ జంట విడాకులు తీసుకున్నా మహర్ ఆమెకే చెందుతుంది. ఒకవేళ విడాకులు ఆమె కోరుకుంటే ఖులా అంటారు దీన్ని, అప్పుడు మాత్రం మొత్తం కానీ అందులో కొంతకానీ ఆమె చెల్లించాల్సి వుంటుంది).

భార్య పట్ల భర్త ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలనే విషయం కూడా ఖుర్ఆన్ లో స్పష్టంగా చెప్పబడింది. వారిద్దరు పరస్పరం సయోధ్యతో ఉన్నా లేకున్నా... భర్త ఎలా ఉండాలంటే...

‘వారితో సద్భావంతో జీవితం గడపండి. ఒకవేళ మీకు వారు నచ్చకపోతే, బహుశా మీకు ఒక వస్తువు నచ్చకపోవచ్చు. కాని అందులోనే అల్లాహ్ ఎంతో మేలును పెట్టి వుండవచ్చు.’

(దివ్యఖుర్ఆన్ 4:19)

ఇస్లాం మహిళలకు కల్పించిన మరో ముఖ్యమైన వెసులుబాటు ఏమిటంటే... నైతికపరంగా చూస్తే ఎక్కడా కూడా మహిళలు, పురుషుల పట్ల ద్వంద్వ ప్రమాణాలు లేవు. తమ తప్పుల్ని వదిలేసి మహిళల మీద ఆరోపణలు చేయడం, నిందవేయడం అనేది ప్రపంచవ్యాప్తంగా పురుషులంతా చేసేదే కానీ ఖుర్ఆన్ ప్రకారం, ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) బోధనల ప్రకారం నైతిక ప్రవర్తన విషయంలో స్త్రీలనుంచి ఏ ప్రమాణాలనైతే ఆశిస్తున్నామో పురుషులనుంచి కూడా అదే స్థాయి ఉన్నత ప్రమాణాలు ఉండాలి. నైతిక చట్టాలను ఉల్లంఘిస్తే విధించే శిక్ష, జరిమానాల్లాంటివి స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ సమానమే. దీనికి ఉదాహరణలు కూడా మనం ముందు ముందు పేజీలలో చూడవచ్చు.

విడాకులు నిశ్చయమైన సందర్భాల్లో కూడా పైన పేర్కొన్న సత్ప్రవర్తన ఉండి తీరాల్సిందే. ఖుర్ఆన్ ఏమంటుందంటే...

‘.... తరువాత భార్యను సక్రమంగా తమ వద్ద ఉండనివ్వాలి లేదా ఆమెను సహృదయంతో సాగనంపాలి. సాగనంపేటప్పుడు, మీరు వారికి పూర్వం ఇచ్చిన వాటి నుండి దేన్నయినా తిరిగి తీసుకోవటం ధర్మసమ్మతం కాదు’
(దివ్యఖుర్ఆన్ 2: 229)

దీన్నిబట్టి మహర్ రూపంలో ఇచ్చింది కానీ, మరే విధమైన బహు మతులు కానీ భార్యకిచ్చినవి భర్త తిరిగి తీసుకోకూడదు.

ఖుర్ఆన్ ఇంకా ఇలా కూడా పేర్కొంది...

‘మీరు మీ స్త్రీలకు విడాకులిచ్చినప్పుడు, వారి కొరకు నిర్ణయింపబడిన గడువు (ఇద్దత్) దగ్గరపడగానే, వారిని సహృదయంతో మీవద్ద ఉంచుకోవాలి లేదా మంచితనంతో సాగనంపాలి. కేవలం పీడించే ఉద్దేశ్యంతో వారిని మీతో ఉంచుకోవటం అన్యాయం. అవిధంగా చేసేవాడు వాస్తవానికి తనకు తానే అన్యాయం చేసుకుంటున్నాడు’
(దివ్యఖుర్ఆన్ 2: 231)

భార్యని, కుటుంబాన్ని దయగా చూడడమనేది ఇస్లాం ధర్మంలో ఒక భాగం. ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) ఏమన్నారంటే...

‘దయగల ప్రవర్తన కలిగి, కుటుంబం పట్ల సానుభూతిపూర్వకంగా ఎవరైతే మసలుకొంటారో వారే ఇస్లాం పట్ల, దైవం పట్ల సరైన విశ్వాసం కలిగివున్నవారు..’

మరో హదీస్ ప్రకారం

‘భార్య పట్ల అత్యంత దయగా వ్యవహరించినవారే మీలో ఉత్తములు..’

ఇస్లాంలో విడాకులు అనేది చిట్ట చివరి ప్రత్యామ్నాయం. ప్రవక్త ఇలా అన్నారు.. 'దైవం అనుమతించిన అన్ని అంశాల్లోనూ ఆయనకు అత్యంత ఇష్టంలేని అంశం విడాకులు.'

విడాకులు

ఇస్లాంలో విడాకుల విధానం పునఃసమీక్షకు ఎక్కువ అవకాశం కల్పించేలా ఉంటుంది. విడాకుల తర్వాత మహిళ మూడు నెలలపాటు వేచి ఉండాల్సి ఉంటుంది. ఆ మూడునెలలు ఆమె సంరక్షణ బాధ్యత భర్తదే. ఈ సమయంలో ఆమెను ఇంటినుంచి బయటకు వెళ్లిపోమనే అధికారం అతనికి లేదు. ఆమె ఇష్టపడి వెళ్లిపోవాలనుకుంటే వెళ్లిపోవచ్చు. ఈ మూడు నెలల నిరీక్షణ కాలం ప్రధాన ఉద్దేశం... విడాకుల నాటికి ఆమె గర్భిణి కాదని నిర్ధారణ చేసుకోవడం ఒకటైతే... మరో కారణం, భార్యాభర్తలిద్దరూ తమ మధ్య ఉన్న బంధం గురించి మరోసారి పునరాలోచించుకునే అవకాశం కల్పించడం. ఇరువురి తరపు బంధువులు, శ్రేయోభిలాషులు, సమాజంలోని పెద్దలు వారికి ఈ దిశగా సహాయం చేస్తారు. ఇంకా ఈ విషయమై ఖుర్ఆన్ ఏం చెప్తోందంటే...

'భార్యాభర్తల మధ్య సంబంధాలు చెడిపోతాయనే భయం మీకు కలిగితే, భర్త బంధువుల నుండి ఒక మధ్యవర్తిని, భార్య బంధువుల నుండి ఒక మధ్యవర్తిని నియమించండి. వారిద్దరు సంస్కరణను కోరితే అల్లాహ్ వారి మధ్య సమాధానం కుదరటానికి మార్గం చూపుతాడు. అల్లాహ్ సర్వజ్ఞాని, సకలమూ ఎరిగినవాడు.'

(దివ్యఖుర్ఆన్ 4: 35)

ఈ విధమైన పునరాలోచన వారిని విడాకులనుంచి వెనక్కి మళ్లెలా చేస్తే

ఇస్లామ్ లో మహిళలు

నిరీక్షణ సమయంలోని మూడు నెలల్లో ఎప్పుడైనా వారు వివాహబంధాన్ని పునరుద్ధరించుకోవచ్చు. అప్పుడు విడాకులు వాటంతటవే వీగిపోతాయి. ఒకవేళ మళ్ళీ ఇద్దరి మధ్య గొడవలు వచ్చి రెండోసారి వ్యవహారం విడాకుల దాకా వస్తే అప్పుడు కూడా ఇదే పద్ధతి అనుసరిస్తారు. మూడోసారి విడాకుల వరకూ వస్తే మాత్రం తిరిగి వెనక్కి వెళ్లడానికి లేదు. మూడు నెలల తర్వాత ఆ మహిళ స్వతంత్రంగా వ్యవహరించగలుగుతుంది. తనకు నచ్చిన వ్యక్తిని వివాహమాడ వచ్చు. ఒకవేళ మొదటి భర్త మళ్ళీ ఆమెను పెళ్లి చేసుకోవాలనుకుంటే వీలు కాదు. ఆమె మరో వ్యక్తిని పెళ్లాడి, విడాకులు పొందితే అప్పుడు మొదటి భర్త ఆమెను వివాహం చేసుకోవచ్చు.

సాధారణంగా పురుషుడు విడాకులు కోరుకుంటున్నట్లయితే లేదా ఇద్దరూ పరస్పర సమ్మతితో విడాకులు తీసుకోవాలనుకుంటే ఈ పద్ధతిని అనుసరిస్తారు. అలా కాకుండా భర్త అంగీకారం లేకుండా మహిళ విడాకులు కోరుకుంటున్నట్లయితే మాత్రం ఆమె కోర్టుకు వెళ్లి విడాకులు తీసుకోవచ్చు.

ప్రవక్త ముందుకు ఇలాంటి ఒక సందర్భం వచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. తన భర్త చాలా మంచి వాడని, తనని బాగానే చూసుకుంటాడని, అతని మీద తనకెలాంటి ఫిర్యాదులు లేవని ఒక మహిళ ప్రవక్త ఎదుట చెప్పింది. కానీ ఎందుకో అతనంటే తనకు అయిష్టత ఏర్పడిందని, అతనితో కలిసి జీవించ లేనని ఆమె పేర్కొంది. వివాహ సమయంలో భర్త ఆమెకు కానుకగా ఇచ్చిన తోటను తిరిగి అతనికి ఇచ్చేసి ఆమె విడాకులు పొందవచ్చని ప్రవక్త ఆమెకు తెలిపారు. ఈ విధానం ఖుర్ఆన్ లో అంగీకరించబడినదే... ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ ఇలా అంటాడు :

‘అల్లాహ్ విధించిన హద్దులకు కట్టుబడి ఉండలేమనే భయం దంపతులకు కలిగిన పక్షంలో ఒక మినహాయింపు ఉంది. ఇలాంటి

సందర్భంలో దంపతులిద్దరూ అల్లాహ్ విధించిన హద్దులకు కట్టుబడి ఉండలేరనే భయం మీకు కలిగితే, స్త్రీ తన భర్తకు ఏదైనా పరిహారం ఇచ్చి వేరు కావటానికి వారిద్దరూ అంగీకరిస్తే, అందులో ఏమాత్రం దోషం లేదు.’
(దివ్యఖుర్ఆన్ 2: 229)

ఇక్కడ మనం ఒక విషయం గమనించవచ్చు. ఇంగ్లాండ్ లో కానీ ఇతర పాశ్చాత్య దేశాల్లో కానీ పెళ్లికి సంబంధించిన చట్టాల్లో ఆధునిక ప్రగతిని పరిశీలిస్తే అవి ఇస్లామ్ విధానాలకు దగ్గరగా ఉన్నట్లు కనిస్తాయి. అది అనాలో చితంగానే అయినా చాలా మార్గాల్లో... విడాకులకు ముందు పెద్దల మార్గదర్శకత్వం, కౌన్సెలింగ్ పై దృష్టిపెట్టడం... విడాకుల విధానం ఆంతరంగిక వ్యవహారంలా పరిగణించడం, కలిసి ఉండడం సాధ్యం కాదని ఒకసారి నిర్ణయమై పోయాక విడాకుల విధానాన్ని సత్వరం పూర్తి చేయడం... లాంటివన్నీ ఇస్లామ్ విధానాలను పోలినట్లుగా అనిపిస్తాయి.

ఇస్లాం న్యాయవిధానం సంతోషంగా లేని దంపతులను కలిసి ఉండమని బలవంతం చేయదు. కానీ ఆ విధానాలు వారిని మరోసారి తమ నిర్ణయం పునరాలోచించుకునేలా, ఒక అవకాశాన్ని కల్పిస్తాయి. సయోధ్య అసాధ్యమనుకున్న తర్వాత అనవసర ఆలస్యం చేయకుండా, అవరోధాలు కల్పించకుండా వారు విడిపోయి పునర్వివాహాలు చేసుకునే అవకాశం కల్పిస్తాయి.

వారసత్వపు హక్కు

ఇస్లామ్ ధర్మశాస్త్రంలో మహిళలకు ఉన్న మరో ముఖ్యమైన హక్కు వారసత్వపు ఆస్తి హక్కు. వారసత్వంగా వచ్చిన ఆస్తిని విభజించే విధానం ఖుర్ఆన్ లో వివరంగా పేర్కొనబడినది. పురుషుడికి ఇచ్చిన ఆస్తిలో సగం

మహిళకు చెందుతుంది. ఇతర చట్టాలను పట్టించుకోకుండా ఈ విషయం ఒక్కటే వింటే అన్యాయమేమో అనిపిస్తుంది కానీ, ఇక్కడ ఒక విషయం గుర్తుంచుకోవాలి. ఖుర్ఆన్లో పేర్కొన్న ప్రకారం కుటుంబంలోని మహిళలు, పిల్లలందరి బాధ్యత పురుషులదే కాబట్టి వారికి ఖర్చు కూడా చాలా ఎక్కువ ఉంటుంది స్త్రీల ఖర్చుతో పోలిస్తే. దీన్ని బట్టి చూస్తే పురుషుడి ఆస్తిలో సగం స్త్రీకి ఒక్కడానికీ ఇవ్వడమే చాలా ఉదారమైన విధానమనిపిస్తుంది. అలా ఆమెకు వచ్చిన డబ్బయినా, ఆస్తి అయినా, ఆమె నిర్వహించే వ్యాపారమేదైనా... వాటి మీద సర్వహక్కులు ఆమెవే. వాటిపై ఆమె భర్తకు ఎలాంటి హక్కు ఉండదు.

తల్లిగా స్త్రీపాత్ర

భార్యగానే కాక తల్లిగా కూడా ముస్లిం వనిత ప్రాధాన్యం కల పాత్ర పోషిస్తుంది. ముస్లిం ప్రపంచంలో తల్లిదండ్రులకు ఇచ్చిన హోదా, విలువ చాలా ఉన్నతమైనవి. ఖుర్ఆన్ ఏమంటుందంటే...

‘నీ ప్రభువు ఇలా నిర్ణయం చేశాడు : మీరు కేవలం ఆయనను తప్ప మరెవరినీ ఆరాధించకండి. తల్లిదండ్రులతో మంచితనంతో వ్యవహరించండి. ఒకవేళ మీ వద్ద వారిలో ఒకరు గాని ఇద్దరు గాని ముసలివారై ఉంటే, వారి ముందు విసుగ్గా ‘ఛీ’ అని కూడా అనకండి. వారిని కసురుకుంటూ సమాధానం ఇవ్వకండి. వారితో మర్యాదగా మాట్లాడండి. మృదుత్వమూ, దయాభావమూ కలిగి వారిముందు వినములై ఉండండి. ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉండండి :

“ప్రభూ! వారిపై కరుణజూపు, బాల్యంలో వారు నన్ను కారుణ్యంతో, వాత్సల్యంతో పోషించినట్లు” (దివ్యఖుర్ఆన్ 17: 23,24)

ఇంకా ప్రభువు ఇలా అన్నాడు :

మానవుడు తన తల్లిదండ్రుల హక్కును గుర్తించాలని స్వయంగా మేమే

అతనికి నిర్దేశించాము. అతని తల్లి బలహీనతపై బలహీనతను సహించి అతనిని తన కడుపున మోసింది. అతను పాలు విడిచిపెట్టటానికి రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. (ఇందుకే మేము అతనికి ఇలా బోధించాము) “నాకు కృతజ్ఞుడవై ఉండు, నీ తల్లిదండ్రులకు కృతజ్ఞతలు తెలుపు. నావైపునకే నీవు మరలి రావలసి ఉన్నది.” (దివ్య ఖుర్ఆన్ 31:14)

ఒకసారి ముహమ్మద్ ప్రవక్త (సఅసం) వద్దకు ఒక వ్యక్తి వచ్చాడు. వచ్చి ఇలా అడిగాడు... ‘దైవ సందేశం వినించే ఓ ప్రవక్తా.. ఈ లోకంలో నేను అత్యధిక శ్రద్ధ తీసుకోవలసింది ఎవరి పట్ల?’ అని అతడు ప్రశ్నించాడు. ప్రవక్త అతనికి ఇలా బదులిచ్చారు... ‘నీ తల్లి (ఈ మాటను ఆయన మూడుసార్లు చర్చించారు)... తర్వాత నీ తండ్రి. ఆ తర్వాత నీ సన్నిహిత బంధువులు.. ఇతరులు వస్తారు’.

మరో హదీసులో ప్రవక్త ఇలా చెప్పారు : తల్లి పాదాల చెంతనే స్వర్గం ఉంది. ఇంకా వివరంగా చెప్పాలంటే తల్లిని గౌరవించి, ప్రేమించే వారికోసం స్వర్గద్వారాలు తెరిచి వుంటాయి.

బిడ్డల నుంచి తనకు లభించే భద్రత, వృద్ధాప్యంలో సంరక్షణల విషయంలో ముస్లిం మహిళ ఎంతో ధైర్యంగా ఉండగలుగుతుంది. పైన చెప్పిన ఖుర్ఆన్ సూక్తి పేర్కొన్నట్లుగా తల్లిదండ్రుల పట్ల కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా వ్యవహరించడం, దైవం పట్ల కృతజ్ఞతాభావంతో వ్యవహరించడాన్ని అనుసంధానించడం వల్ల ఈ రెండింటిలో ఏది నెరవేర్చకపోయినా మతధర్మాన్ని, బాధ్యతని నిర్వర్తించడంలో విఫలమైనట్లు పరిగణించబడుతుంది.

ఖుర్ఆన్, హదీస్లలో పేర్కొన్న ప్రకారం ఇస్లాం విధానాలన్నీ విశ్వాసం, సత్రువర్తనల మీద ఆధారపడి సాగుతాయి. మంచి ప్రవర్తన అనేది ఇంట్లో,

ఇస్లామ్లో మహిళలు

సన్నిహిత కుటుంబ సభ్యుల వద్ద మొదలవుతుంది. తల్లిదండ్రులను గౌరవిస్తూ, ఆ మాటకొస్తే పెద్దలను ఎవరినైనా ఆదరంగా చూసే ఈ తరహా ఇస్లాం విధానాలను సంపూర్ణంగా ఆచరించే ముస్లిం కుటుంబాలను, సమాజాన్ని దగ్గరగా చూసిన పాశ్చాత్యులెవరైనా ఆశ్చర్యపోకమానరు.

సమాజం- లైంగికత

భర్త, పిల్లల కోణం నుంచి ముస్లిం మహిళ హెూదా గురించి మనం చర్చించాం. భర్త, సన్నిహిత బంధువులు కాని పురుషులతో స్త్రీ అనుబంధం ఎలా ఉంటుంది? ఈ విషయంలో మాత్రం వర్తమాన పాశ్చాత్య సమాజానికి ఇస్లామ్ ఆచారాలకు మధ్య చాలా తేడా కన్పిస్తుంది. పాశ్చాత్య సమాజంలో వివాహేతర లైంగిక సంబంధాలను సిద్ధాంత ప్రకారం పాపంగానూ, అవాంఛనీయంగానూ పరిగణిస్తారు. కానీ ఆచరణలో చాలా ఎక్కువగా, నానాటికీ పెరుగుతూ ఉన్న ప్రి మారిటల్ (వివాహానికి ముందు), వివాహేతర సంబంధాలను నివారించడానికి, తగ్గించడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమీ లేవు. చట్టబద్ధత లేని సంబంధాలు, లైంగికంగా సంక్రమించే వ్యాధులు పెరుగుతున్నా అందుకు దారితీస్తున్న కారణాలను నియంత్రించే చర్యలు కనబడవు. పైగా సినిమాలు, టెలివిజన్, పత్రికలు లాంటి ప్రసార మాధ్యమాల్లో కొన్ని ప్రిమారిటల్ సెక్స్ ని ప్రోత్సహించేలాంటి అభిప్రాయాలు ప్రసారమవు తుంటాయి. వివాహేతర సంబంధాలు సాధారణమేనంటాయి. ఈ తరహా జీవనశైలి తాలూకు అవాంఛిత సైడ్ ఎఫెక్టులను వదిలించుకోడానికి గర్భనిరోధక సాధనాలు, గర్భస్రావాలను ఉపయోగించుకోవాల్సిందిగా సూచిస్తుంటాయి.

ఈ అనియంత్రిత పరిస్థితికి విరుద్ధంగా ఉంటుంది ఇస్లాం విధానం. వివాహేతర లైంగిక ఆకర్షణలను తగ్గించడానికి ఎన్నో కచ్చితమైన విధానాలను ఇస్లాం నేర్పిస్తుంది.